

EKONOMSKO-FINANSIJSKA PARADIGMA PRIVREDA BRIKS-A (BRIKS-A PLUS) SA OSVRTOM NA RAZVIJENE EKONOMIJE G7

Boris Siljković

Akademija strukovnih studija kosovsko metohijska, odsek Peć-Leposavić
Leposavić, Republika Srbija
boris_siljkovic@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-8548-4731

Nedeljka Dedović

Akademija strukovnih studija kosovsko metohijska, odsek Peć-Leposavić
Leposavić, Republika Srbija
nedeljkaedovic@akademijakm.edu.rs, ORCID: 0000-0002-2755-5976

Bećir Kalač

Univerzitet u Novom Pazaru
Novi Pazar, Republika Srbija
postarozaje@t-com.me, ORCID: 0000-0002-5944-9203

Apstrakt

Ekonomsko-finansijska paradigma ekonomija BRIKS-a i BRIKS-a plus i privreda G7 predstavlja agendu akademskog standarda ovog rada kroz vreme koje je iza nas, današnje vreme i vreme koje je pred nama. Ako postavimo temu iznetog rada, ona se vrlo kratko može predstaviti rečenicom: kakve su bile, kakve su danas i gde će biti ekonomije BRIKS-a i BRIKS-a plus, njihovih deset članica (Brazil, Rusija, Indija, Kina i Južna Afrika, i one novopriključene – Saudijska Arabija, Egipat, Etiopija, Iran i Ujedinjeni Arapski Emirati), uz upoređivanje sa razvijenim ekonomijama G7. Ovaj rad ima za primarni cilj i zadatak prezentovanje raznih scenarija putem studija aktuelnog i budućeg ekonomskog rasta i razvoja, populacije i BDP-a. Predstavljanje naznaka dedolarizacije prikazano je kroz postepenu ali sigurnu višedecenijsku eroziju glavne rezervne valute američkog dolara i hroničnu stabilnost/nestabilnost netradicionalnih rezervnih valuta. Rezultati u istraživanju uključuju raznovrsne studije MMF-a, Svetske banke, Goldman Saksa i drugih respektabilnih institucija i izvora. SWOT analiza kao kulminacija rezultata istraživanja predstavlja konkretan doprinos u ovoj oblasti. Značaj ovog istraživanja ekonomija u usponu prezentovan je preko snaga (prednosti), slabosti, prilika (mogućnosti) i pretnji.

Ključne reči: BRIKS, američki dolar, G7, privredni rast, populacija, SWOT analiza.

THE ECONOMIC-FINANCIAL PARADIGM OF THE BRICS (BRICS PLUS) ECONOMIES WITH REFERENCE TO DEVELOPED G7 ECONOMIES

Abstract

The economic-financial paradigm of the BRICS and BRICS Plus economies, along with the G7 economies, forms the academic framework of this paper, covering past, present, and future perspectives. The topic can be briefly summarized as an examination of the past, current, and

projected states of the BRICS and BRICS Plus economies, encompassing ten member states (Brazil, Russia, India, China, and South Africa, along with recent additions—Saudi Arabia, Egypt, Ethiopia, Iran, and the United Arab Emirates), compared with developed G7 economies. The primary goal of this study is to present various scenarios by examining current and future economic growth, development, population, and GDP. The gradual yet steady multi-decade erosion of the U.S. dollar as the primary reserve currency, alongside the chronic stability/instability of non-traditional reserve currencies, is highlighted as an indication of de-dollarization. The study incorporates diverse analyses from the IMF, World Bank, Goldman Sachs, and other respected institutions and sources. A SWOT analysis serves as the culmination of the research findings, providing a concrete contribution to this field. The significance of this study on emerging economies is presented through strengths, weaknesses, opportunities, and threats.

Keywords: BRICS, U.S. dollar, G7, economic growth, population, SWOT analysis.

UVOD

Ovo akademsko istraživanje usmereno je na ekonomije u privrednom usponu nazvane BRIKS i BRIKS plus, sa ove vremenske distance. Sve ovo pratimo kroz nastale globalne ekonomske promene iz prošlosti i sadašnjosti BRIKS-a, uporedivši ih sa ekonomijama G7. Naš fokus istraživanja biće usmeren na ekonomski rast i razvoj grupe, ili bolje rečeno bloka i/ili foruma, ekonomija BRIKS-a, kako ga zovu neki zapadni ekonomisti (Brazil, Rusija, Indija, Kina), nastalog 2006. godine. Ovoj grupi ili bloku ekonomija pridružila se Južna Afrika 2010. godine. Akronim ekonomija BRIK (Brazil, Rusija, Indija i Kina) prvi je upotrebio ekonomista, lord Džim O'Neil iz korporacije za globalna financijska istraživanja Goldman Saks 2001. godine (O'Neill, 2001).

Ekonomski uticaj (moć) u radu je predstavljen prvo nastajanjem i razvojem ovih ekonomija u usponu, zatim njihovim pridruživanjem, te stvaranjem BRIKS-a plus (Ujedinjeni Arapski Emirati, Iran, Egipat, Saudijska Arabija i Etiopija) januara 2024. godine (inicirano avgusta 2023. godine). U svetlu promena političkih sistema u svetu i transformacije globalnog kapitalizma u prošlosti, kako vidimo u mnogim segmentima ekonomsko-financijske analize, posebno stavljamo akcenat na Kinu, Indiju, ali i druge ekonomije u usponu koje postaju respektabilno ekonomski dominantne u svetu. Koliki je napredak Kine i Indije pratimo kroz reči O'Nila koji je u jednom intervjuu francuskom dnevniku Le Monde rekao da se udeo u globalnom BDP Rusije i Brazila posle decenije brzog rasta 2021. godine smanjio na nivo iz 2001. godine. Otuda on ističe da je ovaj klub trebalo nazvati IC – Indija i Kina ili samo C-Kina (France 24, 2023).

Istraživanje koje je pred nama predstavlja fazno istraživanje, koje prati ekonomski napredak i razvoj deset navedenih ekonomija BRIKS-a, kao i njihov vremeplov, sa predviđanjima u budućnosti kroz osvrt na razvijene ekonomije G7. Tu su razna istraživanja i prognoze Goldman Saksa, MMF-a, Svetske banke i drugih internet izvora i članaka. Naša ocena je, što ćemo pokazati, da će ekonomije BRIKS-a po

ključnim ekonomskim indikatorima preteći ekonomije G7 (SAD, Kanada, Japan, Francuska, Italija, Velika Britanija i Nemačka) već danas, a posebno u perspektivi. Sem ekonomske komponente razmotrićemo i finansijsku paradigmu ovih ekonomija, izraženu preko opisa rada Nove razvojne banke BRIKS-a, dedolarizaciju koja prati ove ekonomije u svetlu globalnih trendova vezanih za ekonomije u svetu.

Ovaj rad koji je pred nama ovim činjenicama dobija crtu opisa trenutka i perspektive ekonomskog zdravlja ovih ekonomija, ne samo BRIKS-a. Predviđanja su da će uz nove članove, ekonomije u usponu posmatrano na kratki i srednji rok, jednostavno zaseniti grupu ekonomija G7 po mnogim ekonomskim i finansijskim indikatorima. Uostalom, sve navedeno i još neka pitanja biće predmet analize u nastavku rada.

PREGLED LITERATURE

Prognoze Goldman Saksa ukazuju na to da će do 2050. godine ekonomije BRIKS-a bez ekonomija BRIKS-a plus prestići po BDP-u na globalnom nivou i bez novih članica. Za manje od 40 godina, ekonomije BRIKS-a bi mogle biti veće od G6. Najveće ekonomije na svetu (prema BDP-u) možda više nisu najbogatije (po prihodu po glavi stanovnika) (Wilson, 2003).

Imamo rad koji dokazuje da usponu ekonomija BRIKS-a najviše doprinosi kineski i indijski ekonomski rast. Predviđanja iz studije MMF-a potvrđuju da će do 2028. godine zemlje BRIKS-a činiti jednu trećinu globalne ekonomije po paritetu kupovne moći (Eagle, 2023).

Sledeći istraživački rad Sawala i Anjuma pokušava da istakne ulogu BRIKS-a u međunarodnoj politici i ekonomiji. Dalje, značaju studije doprinose i efikasna uloga BRIKS-a u slabljenju hegemonističkih planova SAD u globalnom poretku (Sawal & Anjum, 2023).

Rad preuzet iz biltena Banke Francuske potvrđuje jaz između BRIKS-a plus i G7 koji će se dalje povećavati zahvaljujući snažnom ekonomskom rastu u zemljama u razvoju: prema predviđanjima MMF-a, BRIKS+ će činiti 37,6% svetskog po paritetu kupovne moći 2027. godine, u poređenju sa 28,2% za G7 (Afota et al., 2024).

Naredni rad preuzet od Kamina i Langhammera pokazuje da širenje BRIKS-a, sa novim članicama koji poseduju ogromne prirodne resurse pojačavaju uticaj grupe. Međutim, BRIKS se suočava sa monetarnom i finansijskom Ahilovom petom, posebno u slučaju Kine, koja ometa njihovu sposobnost da deluju samostalno (Kamin & Langhammer, 2023).

Ovim ulazimo na područje finansija i pratimo članak Fitcha-prognoze za 2023. godinu koji revidira prognozu Nove razvojne banke BRIKS-a na stabilan AA rejting. Ako ispratimo agendu Nove razvojne banke BRIKS-a sa sedištem u Šangaju, NR Kina, ona ima zadatak da obezbedi pre svega likvidnost ekonomija članica i to putem prekograničnih, trgovinskih, investicionih i infrastrukturnih projekata. NDB je stalno pod pritiskom da daje pozajmice u lokalnim valutama, prvenstveno u kineskim juanima i južnoafričkim randovima, i razmatra opcije pozajmica u obveznicama denominiranih u indijskim rupijima. Lokalne valute se ne smatraju alternativom dolaru već su alternativa sistema. Do sad je sistem bio unipolaran i biće zamenjen multipolarnim sistemom (Fitch Ratings, 2023).

To potvrđuje i članak preuzet od Reutersa gde Nova razvojna banka ima za cilj da poveća kreditiranje u lokalnoj valuti sa 22% na 30% do 2026. godine, ali da postoje ograničenja za dedolarizaciju (Savage, 2023).

Predmet našeg interesovanja prema istraživanju Kamina i Langhamera, ekonomista Voicee, sagledava paritet kupovne moći zemalja BRIKS-a kroz udeo u globalnom BDP-u. Pre četiri godine, 2020. godine, zemlje BRIKS-a su u ovom pogledu – po udelu BDP-a i populaciji, nadmašile ekonomije G7. Ovde pratimo udeo starih i novih ekonomija BRIKS-a plus kroz srazmeru stanovništva koja je povećana na 46% na globalnom nivou (Kamin & Langhammer, 2023). Po rezultatima Statiste globalne platforme za podatke iz Nemačke od 2024. godine po paritetu kupovne moći privrede BRIKS-a su prestigle ekonomije G7. Ova prednost BRIKS ekonomija po ovim rezultatima traje od 2020. do 2024. godine. Privrede G7 imaju u ovom pogledu najgori ekonomski rezultat u poslednjih 30 godina (Statista, 2024).

Analizu preuzetu sa istočnoazijskog foruma o radu Razvojne banke BRIKS-a (NDB), kroz period razvoja i transakcija koje se odvijaju, većinski su u američkim dolarima (2020. do 2021. godine, 75%), dok budućnost transakcija ide ka redukciji upotrebe američkog dolara, posebno u bilateralnoj trgovini ekonomija BRIKS-a (Toussaint, 2024).

U smeru ispitivanja dedolarizacije sagledavamo članak Maiholda sa Econpul Forumu, gde ekonomije BRIKS-a prati oslanjanje na lokalne valute ili srazmeri odvajanja od glavne rezervne valute američkog dolara. Države BRIKS-a teže da prestanu sa korišćenjem američkog dolara usmerenog na trgovinu unutar ovih ekonomija. Otuda se ispituje fenomen naznaka procesa dedolarizacije u svetu i posmatranih ekonomija BRIKS-a. Države BRIKS-a žele da postupno prestanu sa korišćenjem američkog dolara prvenstveno preko trgovine unutar ekonomija BRIKS-a (Maihold, 2024).

U tom smeru su išla istraživanja fondacije za istraživanja (ORF), preko kojih se prati uticaj američkog dolara i valuta članica BRIKS-a. Sa američkom valutom se još uvek najviše trguje u globalnim deviznim transakcijama kroz osnovni razlog što su SAD najveća svetska ekonomija sa ostvarenim BDP-om. Projekcije ukazuju da će ekonomije BRIKS-a imati veću projektovanu ekonomsku težinu. Veliki sofisticirani finansijski sistem SAD, mreže banaka i drugih finansijskih institucija je doveo do situacije da su investitori širom sveta radije kupovali hartije od vrednosti denominirane u američkim dolarima. Najveći izazovi ekonomija do zajedničke valute BRIKS-a su političke namere koje nadmašuju praktične razloge ovih ekonomija. Postoje sukobi ekonomskih interesa i konflikta unutar članica bloka BRIKS. Drugi izazov je zavisnost od Kine dok se BRIKS (ne)približava valutnoj uniji kakvu vidimo u EU. Tu treba navesti nekoherentnost, nehomogenost privreda, trgovinski deficit posebno sa Kinom i dr. Tako npr. tokom 2022. godine Indija je imala deficit od 100 milijardi američkih dolara sa Kinom. Sve ovo jača uticaj NR Kine da pravi trgovinska pravila ove grupe ekonomija (Young, 2023).

Pitanja kojim se bavi naredni rad Herrere, daje odgovor šta može BRIKS postići sa tako heterogenom grupom članova i da li će moći da održi svoje ciljeve nakon njegovog proširenja. Konačno heterogenost BRIKS-a nije samo ekonomska već i politička. Indija se nalazi u položaju gde dominira Kina. Ipak, raznolikost grupe može se ispostaviti kao komparativna prednost ne samo za KInu već i za Indiju (Herrero, 2024).

Rad Muhumeda i Gasa koji prati istraživanje MMF-a i Svetske banke opisuje ekonomsko zdravlje BRIKS ekonomija koji teže izgradnji boljeg globalnog ili, bolje rečeno, multipolarnog ekonomskog poretka. Ova grupa ekonomija ima za cilj da oblikuje bolji svetski poredak, posebno restrukturiranjem globalnog sistema upravljanja i finansijskih institucija. Istraživanje koje smo koristili ispituje da li zapadne institucije poput MMF-a doprinose ekonomskom rastu i blagostanju ekonomija u usponu ili ne (Muhumed & Gaas, 2016).

Slobodna je konstatacija narednog istraživanja Minga et al., da Kina preuzima čelnu poziciju da integriše ove ekonomije u razvoju. Ove ekonomije u usponu BRIKS-a doprinose brzom povećanju globalne potrošnje i zauzimaju svoj uticaj na svetsku ekonomiju (Chang et al., 2018).

Naredni pregledani rad Malika i Saha pokazuje vezu između uticaja SDI na ekonomski rast. Međutim, u slučaju ekonomija BRIKS-a nije pronađena dugoročna veza. Ovaj rad pokazuje šta grupa ekonomija G7 treba da obrati u budućnosti. Otuda sugestije da ove ekonomije BRIKS-a treba da obrate uticaj SDI na kratak rok (Malik & Sah, 2024).

Fokus sledećeg istraživanja Marcusa koristi rezultate MMF-a usmerene na pregled parametara u svetu: broj stanovnika, veličinu geografskih regiona, otvorenost i veličinu ostvarene međunarodne trgovine, veličinu proizvodnje BRIKS-a i drugih ekonomskih indikatora. Povećavanjem ovih udela na globalnom nivou pokazuju evidentnu ekonomsku ekspanziju i snagu privreda BRIKS-a (Marcus, 2023). Svi ovi članci, studije, radovi i internet izvori pomogli su kod trasiranja našeg puta istraživanja ekonomija BRIKS-a, kroz osvrt na G7 ekonomije.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metode koje koristimo u ovom istraživanju su korelacija i komparacija, koje dokazujemo kroz odnos ostvarenog i predvidivog BDP-a, koji je izražen preko stope privrednog rasta ekonomija BRIKS-a (BRIKS-a plus). Uoprednom analizom pratimo i dimenzije rasta BDP-a razvijenih ekonomija G7, sameravanjem obe grupe ekonomija na globalnom nivou. Korelacioni i komparacioni odnos pratimo i preko najnovijeg statusa i projekcije demografske populacije ekonomija u usponu BRIKS-a, uz upoređivanje sa razvijenim ekonomijama G7. Sinteza (razdvajanje), metoda koju ćemo koristiti, prvenstveno služi za merenje ekonomskog potencijala Kine, Indije, Rusije i Brazila - tzv. starih ekonomija BRIKS-a, i novih ekonomija BRIKS-a plus, sa osvrtom na pojedine razvijene ekonomije i njihov ekonomski potencijal. Metoda sinteze posebno prednjači kod analize Razvojne banke ekonomija BRIKS-a, koja svesno postaje glavna poluga ekonomskog razvoja ekonomija u usponu BRIKS-a.

Sintetisanjem (razdvajanjem) podataka opažamo naznake procesa dedolarizacije. Efektan prikaz ove metode sagledavamo kroz prikaz američkog dolara kao glavne valute ili, bolje rečeno, rezervne valute u svetu, i njegovo diskretno povlačenje iz deviznih rezervi centralnih banaka sveta, što ćemo potvrditi kroz komparacioni odnos svetskih valuta.

Praktična upotrebljivost ovog rada prikazana je preko statističke i istorijske metode, koje će biti potkrepljene originalnim istraživanjima MMF-a, Eurostata, Statiste, Razvojne banke ekonomija BRIKS-a (NDB), Svetske banke i drugih međunarodnih

institucija i izvora, koja garantuju preglednost istraživanja. Svi radovi upotrebljeni u istraživanju koriste istorijsku metodu što daje karakter istorijskog momentuma, kroz osvrt na jedno vreme ovih ekonomija BRIKS-a i G7.

Kvantitativna metoda putem empirijskog istraživanja usvojena u ovom radu biće izvedena prikupljanjem informacija pregledom dostupnih sekundarnih podataka (pregledi literature i dokumenata), koji uključuju naučne knjige, internet izvore, članke, novinske kanale i zvanična dokumenta.

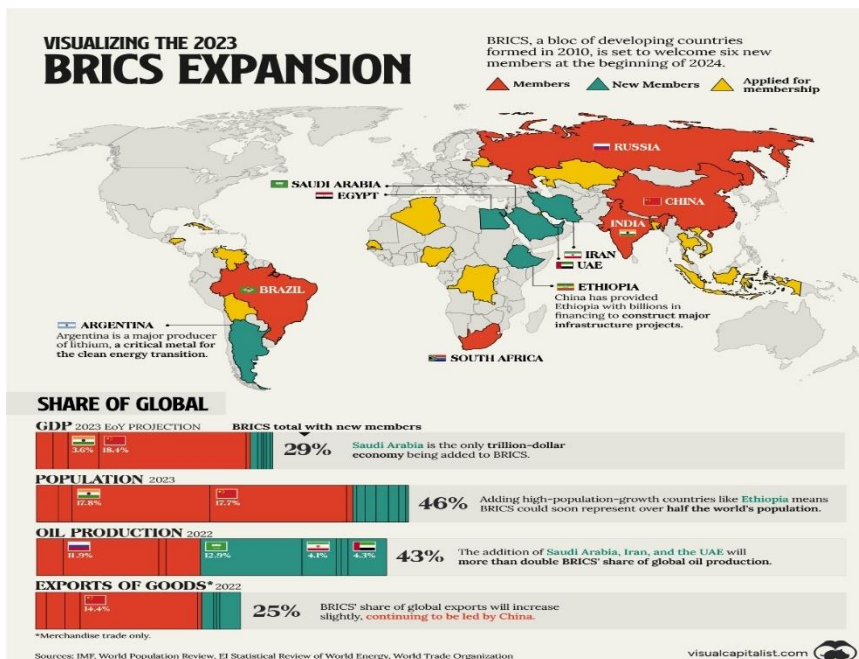
REZULTATI ISTRAŽIVANJA I DISKUSIJE

Vizuelni pregled ekonomija BRIKS-a uključuje privrede koje su inicirale ekonomije u razvoju 2006. godine (Brazil, Rusija, Indija i Kina). Kasnije im se pridružila Južna Afrika, 2010. godine. Ove godine, januara 2024. pridružile su im se nove članice nazvane BRIKS plus (Ujedinjeni Arapski Emirati, Saudijska Arabija, Iran, Egipat i Etiopija). Od ovog broja ekonomija BRIKS-a su sada već punoletne. Grupu razvijenih ekonomija čine: SAD, Kanada, Japan, Velika Britanija, Nemačka, Francuska i Italija. Ova grupa G7 nastala je sada davne 1975. godine.

Nalazi Svetske banke i MMF-a pokazuju da udeo ovih zemalja pojačanih novim članicama BRIKS-a plus ukupno čine 29% u ostvarenom globalnom BDP-u tokom 2022. godine (udeo u izvozu robe 25% i 46% svetske proizvodnje nafte). Ove ekonomije BRIKS-a i BRIKS-a plus prostiru se na 40 miliona kvadratnih kilometara (BRIKS 29% i BRIKS plus 7% teritorije sveta) (slika 1 i 2).

Slika 1

VIZUELNI PREGLED EKSPANZIJA EKONOMIJA BRIKS-A I BRIKS-A PLUS TOKOM 2022. GODINE

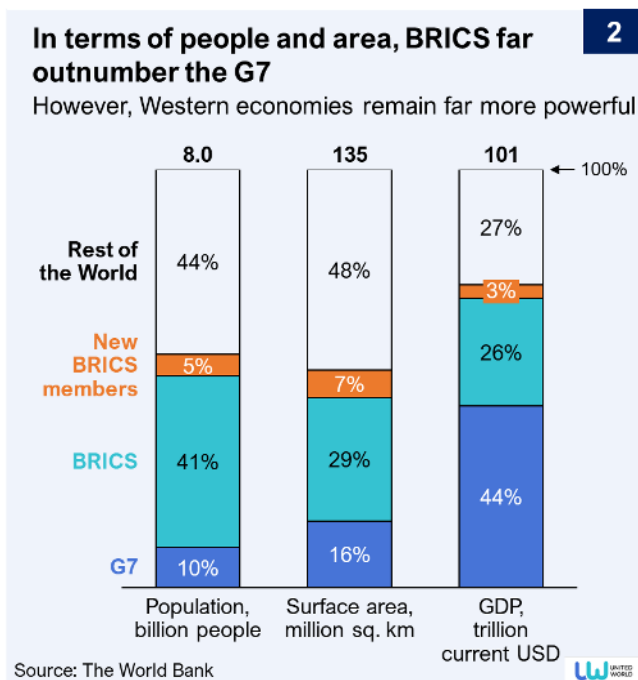

Izvor: Marcus, L. (24.08.2023.). *Visualizing the BRICS Expansion in 4 Charts.* <https://www.visualcapitalist.com/visualizing-the-brics-expansion-in-4-charts/>

Naredni vizuelni prikaz Svetske banke potvrđuju da tzv. stare ekonomije BRIKS-a i nove BRIKS-a plus imaju znatnu ekonomsku i demografsku težinu u nadgledanom periodu u odnosu na G7 ekonomije i ostatak sveta (slika 2).

Slika 2

UPOREDNI PREGLED UDELA POPULACIJE, TERITORIJE I BDP-A EKONOMIJA BRIKS-A I BRIKS-A PLUS SA EKONOMIJAMA OSTATKA SVETA 2022. GODINE

Napomena: Podaci preuzeti iz analize Svetske banke.

Izvor: Green, D. (03.09.2023.). *Brics dossier.* <https://unitedworldint.com/31613-brics-dossier-2/>

Ako ovo raščlanimo, članice BRIKS-a plus Saudijska Arabija, Ujedinjeni Arapski Emirati i Južna Afrika definitivno imaju veće stope realnog rasta BDP-a 2024. nego prošle godine. Kina i Indija će održati relativno visoke stope rasta BDP-a, pri čemu

Kina ima brži rast. S druge strane, ekonomije G7 će rasti brže nego prošle godine i to: SAD, Kanada, Ujedinjeno Kraljevstvo i Nemačka (Tabela 1).

Tabela 1

REALNI RAST BDP-A EKONOMIJA BRIKS-A I BRIKS-A PLUS/ UPOREDNI PREGLED SA EKONOMIJAMA G7 2023. GODINE I PROJEKCIJE MMF-A BDP-A (PPP) ZA 2024. GODINU

Grupa	Država/ zemlja	Realni rast BDP-a (GDP) (2023)	Realni rast BDP-a (GDP) (2024)	Država	BDP (PPP) 2024.
G7	SAD	2,5%	2,7%	SAD (2)	15,5%
G7	Kanada	1,1%	1,2%	Francuska (10)	2,15%
G7	Japan	1,9%	0,9%	Japan (4)	3,62%
G7	Francuska	0,9%	0,7%	Nemačka (5)	3,06%
G7	Italija	0,9%	0,7%	Ujedinjeno Kraljevstvo (9)	2,17%
G7	Ujedinjeno Kraljevstvo	0,1%	0,5%	Italija (13) Poljska (20)	1,80% 1,15%
G7	Nemačka	-0,3%	0,2%	Kanada (16)	1,33%
BRIKS	Indija	7,8%	6,8%	Iran (19)	1,00%
BRIKS	Kina	5,2%	4,6%	Kina (1)	19,1%
BRIKS	UAE	3,4%	3,5%	Indija (3)	7,86%
BRIKS	Iran	4,7%	3,3%	Rusija (6)	2,95%
BRIKS	Rusija	3,6%	3,2%	Indonezija (7)	2,54%
BRIKS	Egipat	3,8%	3,0%	Turska (11)	2,06%
BRIKS	Saudijska Arabija	0,8%	2,6%	Meksiko (12)	1,85%
BRIKS	Brazil	2,9%		Južna Koreja (14)	Južna Koreja (14)
BRIKS	Južna Afrika	0,6%	0,9%	Španija (15)	1,36%
BRIKS	Etiopija	6,2%	6,2%	Saudijska Arabija (17)	1,27%
	Svet	3,2%	3,2%	Egipat (18)	1,02%

Napomena: Paritet kupovne moći se najprostije može izraziti kroz primer. Recimo, u Indiji se za deset američkih dolara možete podišati dva puta, a u SAD-u jedanput ili se ne možete podišati za taj novac, u zavisnosti od izabranog grada. Praktično to znači da za istu količinu američkih dolara možete završiti više poslova. To je posledica cene radne snage u posmatranoj ekonomiji, pozicije radno intenzivnih grana u privredi i drugih ekonomskih faktora.

IZVOR: CONTE, N., & LAM, S. (24.04.2024.). *ECONOMIC GROWTH FORECASTS FOR G7 AND BRICS COUNTRIES IN 2024.* <https://www.visualcapitalist.com/economic-growth-forecasts-for-g7-and-brics-countries-in-2024/>

Evidentno je da se iz priložene tabele po projekcijama MMF-a BDP-a za 2024. godinu jasno vidi da se tri ekonomije G7 nalaze među prvih pet ekonomija sveta: SAD na drugom, Japan na četvrtom i Nemačka na petom mestu. Ako posmatramo ekonomije BRIKS-a, Kina je na prvom, Indija na trećem i Rusija na šestom mestu. Evidentirane

neke ekonomije BRIKS-a plus izbijaju u prvi plan: Iran, Saudijska Arabija i Egipat. Indonezija zauzima visoko mesto kao zemlja koja želi da se pridruži ovim ekonomijama. Tu su Turska, Meksiko i Južna Koreja, koje se nalaze među prvih 20 ekonomija (Tabela 1). To praktično znači da udeo BDP na globalnom nivou BRIKS ekonomija su prestige ekonomije G7 tokom 2023. godine. Predviđanja MMF-a za 2060. godinu pokazuju da s ekonomije BRIKS-a i BRIKS-a plus po udelu u BDP daleko bolje od razvijenih ekonomija G7 (Tabela 2).

Tabela 2

UDEO BDP-A NA GLOBALNOM NIVOU EKONOMIJA BRIKS-A I G7 1995, 2010, 2023. I PROJEKCIJE DO 2060. GODINE (U %)

Ekonomija	1995.	2010.	2023.	2060.
BRIKS i BRIKS plus	16,9	26,6	32,1	45
G7	44,9	34,3	29,9	19

Napomena: Procena za 2060. godinu preuzeta iz istraživanja MMF-a

Izvor: TheCenter for Bangladesh and Global Affairs. (04.04.2024.). *Brics vs G7: Some insights*. CBGA Briefs 274/2024. <https://www.cbgabdg.org/2024/04/04/brics-vs-g7-some-insights/>

Ako ovome dodamo ekonomske prognoze OECD-a udeo NR Kine biće na vrhuncu tokom 2030-ih na oko 27% i opadaće nakon toga, dok će udeo Indije u globalnom BDP-u nastaviti da raste. Do sredine 2030-ih doprinos Indije globalnom BDP-u biće najveći. Mnogoljudne ekonomije NR Kina, Indija i Indonezija predstavljaju skoro polovinu svetske ekonomske proizvodnje do 2060. godine (Guillemette & Turner, 2018).

Prognoze kretanja nominalnog BDP-a ekonomija BRIKS-a i G7 za 2050. i 2075. godinu idu dotle da će ekonomije BRIKS-a plus zauzeti skoro polovinu BDP-a na globalnom nivou do 2040. godine (Cochrane & Zaidan, 2024). Trendovi do 2075. godine pokazuju da Kina i Indija ostaju u vrhu sa ekonomijama u usponu, i to prvenstveno Indonezija, Nigerija i Pakistan. Među prvih deset ekonomija po visini nominalnog BDP-a sveta od G7 ekonomija ostaju samo SAD, Nemačka i Ujedinjeno Kraljevstvo (Tabela 3).

Donji vizuelni pregled samo potvrđuje gore iskazane tvrdnje o padu udela BDP-a na globalnom nivou iskazanom kod naprednih ekonomija G7, posebno u periodu od 2000. i projekcije od 2023. do 2040. godine. Štaviše, napredak je očigledan kod udela BDP-a na globalnom nivou tzv. starih ekonomija koje su činile BRIKS i novih BRIKS plus ekonomija. Evidentno je i da kod ostalih ekonomija raste udeo BDP-a na globalnom nivou (Slika 3).

Tabela 3

PROJEKCIJE NAJVEĆE SVETSKJE EKONOMIJE PREMA PARITETU KUPOVNE MOĆI (PPP) 2050. I 2075. GODINE

	2050.			2075.	
1	Kina	\$41,9	1	Kina	\$57,0
2	SAD	\$37,2	2	Indija	\$52,5

3	Indija	\$22,2	3	SAD	\$51,5
4	Indonezija	\$6,3	4	Indonezija	\$13,7
5	Nemačka	\$6,2	5	Nigerija	\$13,1
6	Japan	\$6,0	6	Pakistan	\$12,3
7	Ujedinjeno Kraljevstvo	\$5,2	7	Egipat	\$10,4
8	Brazil	\$4,9	8	Brazil	\$8,7
9	Francuska	\$4,6	9	Nemačka	\$8,1
10	Rusija	\$4,5	10	Ujedinjeno Kraljevstvo	\$7,6
11	Meksiko	\$4,2	11	Meksiko	\$7,6
12	Egipat	\$3,5	12	Japan	\$7,5
13	Saudijska Arabija	\$3,5	13	Rusija	\$6,9
14	Kanada	\$3,4	14	Filipini	\$6,6
15	Nigerija	\$3,4	15	Francuska	\$6,5

Izvor: Rossill, A. G. (26.01.2024.). *Will BRICS Expansion Finally End Western Economic and Geopolitical Dominance?* <https://www.geopoliticalmonitor.com/will-brics-expansion-finally-end-western-economic-and-geopolitical-dominance/>

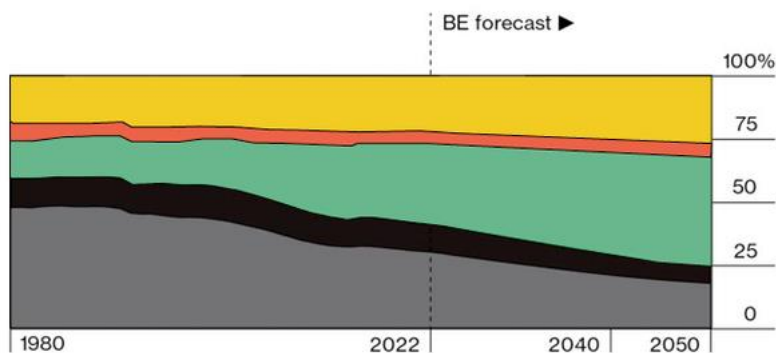
Slika 3

UDEO BDP-A NA GLOBALNOM NIVOU EKONOMIJA BRIKS-A, BRIKS-A PLUS , G7 I OSTALIH EKONOMIJA 1980-2023. I PREDVIĐANJA OD 2023. DO 2050. GODINE

BRICS+ Rising, G-7 Falling

Share of global GDP, based on purchasing power parity

■ G-7 ■ Other advanced economies
■ Core BRICS ■ New BRICS ■ Other emerging economies

Sources: IMF, Bloomberg Economics

Izvor: The Tims of India. (08.11.2023.). *Brics+ rising G7 falling: Can India, China and other emerging economies change the world?* Bloomberg. <https://timesofindia.indiatimes.com/india/brics-india-and-china-pm-modi-xi-jinping-brics-vs-g7/articleshow/105053426.cms>

Koristeći podatke MMF-a iz studije koja govori o budućnosti *The world in 2050* iz 2016. godine, jasno uočavamo osnivače „jzgro“ ekonomija BRIKS-a: Kinu sa udelom u BDP-u i Indiju koje prednjače do 2050. godine. Iza njih je SAD sa udelom u BDP-u na globalnom nivou, a tek sledi Japan i ostale zapadne ekonomije. Od novih ekonomija BRIKS-a plus po udelu u BDP-u na globalnom nivou prednjači Egipat, zatim Etiopija, i na kraju Saudijska Arabija. Od ekonomija koji teže priključivanju BRIKS-u najbolje se kotira Indonezija (Tabela 4).

Tabela 4

PROGNOZA BDP-A NOMINALNO ZA 2050. GODINU, PROCENJENI UDEO U % NA GLOBALNOM NIVOU I PROGNOZA RASTA STANOVNIŠTVA ZA 2050. GODINU

Ekonomije sveta	Prognoza BDP-a (2050)	Procenjeni udeo u globalnom BDP-u	Prognoza stanovništva za 2050.
1 Kina	42,96 triliona	19,10%	1,31 milijardi
2 Indija	38,68 triliona	17,21%	1,67 milijardi
3 SAD	26,58 triliona	11,82%	375,39 miliona
4 Indonezija	6,60 triliona	2,93%	317,23 miliona
5 Rusija	5,69 triliona	2,53%	133,13 miliona
6 Japan	5,20 triliona	2,31%	103,78 miliona
7 Nemačka	4,92 triliona	2,18%	78,93 miliona
8 Turska	4,90 triliona	2,18%	95,83 miliona
9 Ujedinjeno Kraljevstvo	3,74 triliona	1,66%	71,68 miliona
10 Brazil	3,51 triliona	1,56%	230,89 miliona
11 Vijetnam	2,41 triliona	1,07%	107,01 miliona
12 Egipat	2,36 triliona	1,05%	160,34 miliona
13 Etiopija	2,18 triliona	0,97%	214,81 miliona
14 Italija	2,16 triliona	0,96%	52,25 miliona
15 Australija	1,96 triliona	0,87%	32,19 miliona
16 Španija	1,84 triliona	0,82%	44,22 miliona
17 Saudijska Arabija	1,84 triliona	0,82%	48,37 miliona
18 Pakistan	1,82 triliona	0,81%	367,81 miliona
19 Poljska	1,66 triliona	0,74%	34,93 miliona
20 Mijanmar	1,44 triliona	0,64%	59,93 miliona

Izvor: PwC Global. (February 2017). *The world in 2050*.

<https://www.pwc.com/gx/en/research-insights/economy/the-world-in-2050.html>

Ako pratimo analize trenda kroz naznake procesa dedolarizacije, on postaje karakteristična crta ekonomija BRIKS-a i BRIKS-a plus. Kao dokaz za to navodimo da su prekogranične transakcije najmnogoljudnije ekonomije - NR Kine, od 2010. do kraja 2022. godine uglavnom vršene u američkim dolarima. Pravi zaokret kod NR Kine opažamo od 2023. godine sa prvim kvartalom, kao put dedolarizacije. Taj put dedolarizacije u svetu je, po našem mišljenju, popločan na srednji a i dugi rok. Praktičnu potvrdu toga možemo videti kroz udeo pojedinih valuta u deviznim

transakcijama u svetu, gde je bila valuta NR Kine, EU, SAD 2013. i 2022. godine (Tabela 5).

Tabela 5

UDEO DEVIZNIH TRANSAKCIJA VALUTAMA U SVETU 2013. I 2022. GODINE (U %)

Ekonomija	Valuta	2013.	2022.
SAD	Dolar	87,0	88,5
EU	Euro	33,4	30,5
Japan	Jen	23,07	16,7
Ujedinjeno Kraljevstvo	Funta sterling	11,8	12,9
Kina	Renminbi (juan)	2,2	7,0
-	Ostale valute	42,6%	44,4%

Izvor: Wendling, J. (22.05.2024.). *The Start of De-Dollarization: China's Gradual Move Away from the USD*. <https://www.visualcapitalist.com/sp/hf02-start-of-de-dollarization-chinas-gradual-move-away-from-the-usd/>

Realistična dešavanja u svetu koju prate konflikti su doprinela trendu dedolarizacije koja se ne može zaustaviti. Posle sankcija Kini od strane SAD 2016. godine, sankcije protiv Rusije i rata u Ukrajini, na međunarodnoj sceni dolazi do potpunog urušavanja geopolitičkog odnosa u svetu. Tačnije, što se više sankcija koristi prema pojedinim zemljama, to se više udaljavamo od američkog dolara kao rezervne valute. Obnavljanje diplomatskih odnosa Saudijske Arabije sa Iranom koje su članovi BRIKS plus ekonomija predstavljalo je prekretnicu koja se desila 2024. godine. Ključnu ulogu su imale Kina i Rusija koje predstavljaju jezgro ekonomija BRIKS-a. Saudijska Arabija i Kina već neko vreme trguju u kineskim juanima. Petrodolarski sporazum između SAD i Saudijske Arabije trajao je 50 godina i istekao je. Malo je takvih sporazuma potpisanog davne 1974. godine, koji su imali toliki uticaj na globalne finansije i prednost američkog dolara kod trgovine naftom. Saudijska Arabija se pridružila prekograničnom probnom programu digitalne valute centralnih banaka pod dominacijom NR Kine, što je još jedan korak ka smanjenju trgovine naftom u svetu koje se obavlja u američkim dolarima. Rusija i Saudijska Arabija razmatraju kineski juan kao osnovnu valutu za trgovinu naftom. Saudijska Arabija je pristala da prodaje Kini za juane, kojima plaća uvoznju robu iz Kine. Rusija je povezala cenu gasa i nafte sa zlatom, što joj omogućava da određuje vrednost rublje. Nafta je u ovom trenutku najvažnija trgovana roba u svetu. Budu li plaćanja u drugim valutama ove robe, a ne u američkom dolaru kao u ovih 50 godina „isteraće“ se američki dolar koji je do sada imao presto na globalnom finansijskom tržištu (Biznis & Finansije, 2024).

Nova razvojna banka (NDB) privreda BRIKS-a i BRIKS-a plus, osnovana 2015. godine, a funkcionalna od juna-jula 2016. godine sa sedištem u Šangaju, NR Kina je zamišljena za finansiranje infrastrukturnih projekata ekonomija članica, sa ciljem da osigura alternativu institucijama poput MMF-a i Svetske banke, kojima (ne)zvanično upravljaju zapadne ekonomije. Tim menadžera NDB-a stavlja naglasak na stvaranje sopstvene valute ekonomija BRIKS-a, čime se povećavaju mogućnosti plaćanja, a za sada i na što veću upotrebu lokalne valute s jedne strane, a s druge strane stvaranje sopstvenog platnog sistema plaćanja.

Ranjivost ovih radnji da centralne banke članice BRIKS-a i njihove valute nisu lako konvertibilne, npr. centralne banke Kine i Rusije su još pod državnom kontrolom, a banke Indije, Brazila i Južne Afrike imaju nezavisne centralne banke. Tu treba pomenuti nekoherentnost, nehomogenost, nerazvijenost finansijskih tržišta i tržišta kapitala, političkih i ekonomskih interesa ovih privreda članica BRIKS i BRIKS-a plus.

Pitanje je da li bi Rusija i Kina dale suverenitet nad svojim valutama, što je ključno za uspeh zajedničke valute i samostalnost platnog sistema. Otuda, zajednička valuta je kratkoročno nepraktična zbog divergentnih monetarnih režima, loše konvertibilnosti valuta i malih trgovinskih područja (Gumede, 2023).

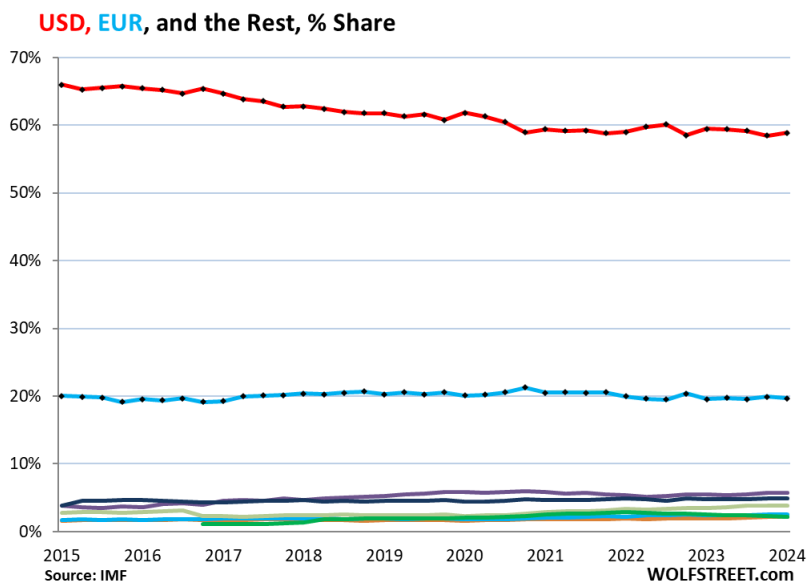
Sama Razvojna banka BRIKS-a je kreirana tako da ima uticaj na prevazilaženje nelikvidnosti ekonomija članica. Ipak, stiče se utisak da Kina u tom domenu ima tzv. tihu dominaciju preferirajući domete svoje ekonomije, interesa i politike, a statutom Razvojne banke zamišljena je drugačije kroz ravnopravan status ekonomija članica. Kao potvrdu iznetog pomenimo da je, prema podacima Razvojne banke, primetno da su Kina i Indija primile nešto više ulaganja nego druge članice u 2023. godini.

S druge strane da bismo se uverili u potencijal i rad ove banke ekonomija BRIKS-a, imamo kreditnu knjigu ove banke. Ova banka je 2017. godine dala kredite od 1 milijarde dolara. Ovaj iznos je povećan na skoro 18 milijardi američkih dolara u odobrenim zajmovima i ukupnim sredstvima, dostigavši 28,8 milijardi američkih dolara do kraja 2022. godine. Dalje, 2023. godine po finansijskim izveštajima pomoć/pozajmice ove banke iznosile su 33 milijarde dolara zajmova za više od 96 projekata u pet zemalja osnivača, a u članstvo je u međuvremenu primila i ekonomiju petrolejskog magnata Ujedinjene Arapske Emirate i Bangladeš 2021. godine. Egipat je primljen marta 2023. godine (Chin, 2024).

Glavna rezervna valuta sveta američki dolar „nevidljivo erodira“, kako kažu neki ekonomisti, godinama, a istraživanja MMF-a potvrđuju da gubi udeo pošto su centralne banke u svetu diverzifikovale poslovanje na druge rezervne valute, a sada i na zlato kao sigurnu valutu, ili po modelu „u jednoj korpi ne treba držati sva jaja“ (prim. aut). Ovu konstataciju potvrđuje i naš koautorski rad davne 2010. godine gde istorijski posmatrano zlato predstavlja zaštitu u odnosu na dolar (Kurtović et al., 2010). Ipak, mnoge netradicionalne rezervne valute dobijaju udeo, ali i dalje dosta skroman. Centralne banke sveta vrlo su oprezne kod držanja npr. Renminbija (juana) NR Kine, rupija Indije ili ruske rublje kao valute „starih“ ekonomija BRIKS-a. Od 2015. godine, kad je kineski renminbi (juan) ušao u korpu rezervnih valuta kod MMF-a, mislilo se da će postati pretnja američkom dolaru; upravo suprotno, ova valuta igra još uvek malu ulogu tokom perioda posmatranja. Evro kao valuta EU ostaje stabilan tokom posmatranog perioda (slika 4).

Slika 4

DEVIZNE REZERVE CENTRALNIH BANAKA SVETA PO PODACIMA MMF-A OD 2015. DO 2024. GODINE

Izvor: *Richte, W. (29.06.2024.). Status of US Dollar as Global Reserve Currency: Central Banks Diversify from USD-Assets to Other Currencies and to Gold.* <https://wolfstreet.com/2024/06/29/status-of-us-dollar-as-global-reserve-currency-central-banks-diversify-from-usd-assets-to-other-currencies-and-to-gold/>

Donja tabela je kroz SWOT analizu, podržanu analizom rizika ovih ekonomija koje podupiru makroekonomski podaci, dizajnirana tako da pruži detaljne informacije o zemljama BRIKS-a i BRIKS-a plus uključujući njihove snage (prednosti), slabosti, prilike (mogućnosti) i pretnje (Tabela 6).

Tabela 6

SWOT ANALIZA BRIKS I BRIKS PLUS EKONOMIJA 2024. GODINE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - visok ideo populacije BRIKS-a i BRIKS-a plus čine skoro polovinu u svetskoj populaciji i imaju demografsku težinu u svetu sa oko 3,5 milijardi ljudi i/ili dominantnih potrošača (Hames et al., 2024); - ljudski resursi imaju jednu od ključnih uloga kao izvor radne snage u ovim ekonomijama (Miljković et al., 2023); - Indija prednjači u odnosu na Kinu po broju stanovnika krajem 2022. godine 	<ul style="list-style-type: none"> - različiti interesi unutar divergentnih ekonomija – ekonomski, politički i društveni; npr. Indija i Kina su rivali u azijsko-pacifičkom regionu; - dugogodišnji granični spor Indije sa Kinom; - ograničena institucionalizacija među članicama BRIKS-a; - izazovi sa korupcijom, nedostatkom infrastrukture i ekonomskim reformama;

<p>sa 1,46 milijardi stanovnika. Kina i Indija čine 86% stanovnika BRIKS-a;</p> <ul style="list-style-type: none"> - mlada populacija sa prosekom stanovništva u Indiji 28 godina, dok Kina ima 10 godina starije stanovništvo; - sa brojem stanovnika do 2100. godine, afričke ekonomije imaju demografsku težinu – Nigerija, Egipat i Etiopija će imati rast stanovnika; - BRIKS potvrđuje ekonomsku težinu sa paritetom kupovne moći ekonomija udelom BDP na globalnom nivou od 35,7% a G7-29% 2023. godine (PPP) (Petrov, 2024), (Statista, 2024); - 18% svetske trgovine i 25% stranih direktnih investicija zauzimaju ekonomije BRIKS-a (Nick, 2024); - BDP-a u BRIKS-u, Kina čini 65% i 25% svetske trgovine mereno u izvozu na globalnom nivou (Holtzmann et al., 2024); - rastuća srednja klasa ekonomija BRIKS-a; - bogatstvo ključnim mineralnim resursima a prirodni resursi su geološke i biološke vrednosti koje imaju realnu i potencijalnu vrednost (Skenderović, 2014); - 72% retkih zemnih metala u državama BRIKS-a i BRIKS-a plus su ključni za planiranu energetska tranziciju i postepeno napuštanje neobnovljivih fosilnih goriva (ugalj, nafta i prirodni gas koji čine 80% svetske energije danas (Petrov, 2024), (Press et al., 2023); - rezerve litijuma kritičnog mineralnog resursa koji će biti od izuzetne koristi u bliskoj perspektivi se nalaze kao dominantni resurs u Kini, Rusiji, Brazilu kao jezgru članica BRIKS-a i Čileu, Kongu i Srbiji (Siljković et al., 2017); - bogatstvo fosilnim gorivima i poljoprivrednim proizvodima; - 43,1% globalne proizvodnje i 44% rezervi sirove nafte - Saudijska Arabija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Rusija i delimično Iran. Najveći 	<ul style="list-style-type: none"> - podaci pokazuju da su zemlje u razvoju opterećene dugovima iz prošlosti; - nejednakost među članicama BRIKS-a - primetna je tzv. neformalna ili „tihu dominacija“ pojedinih ekonomija suprotno Statutu banke među članicama, npr. sedište banke u Šangaju, NR Kina; - beneficije korisnika kredita u odnosu na druge članice Kina i Rusija 2023. godine; - nedostatak znanja o funkcionisanju berzi kod ekonomija u tranziciji (Bećirović et al., 2013); - nerazvijeno finansijsko i tržište kapitala, nekoherentnost i nehomogenost u privredama BRIKS-a i BRIKS-a plus; - razlike u političkim, ekonomskim, strukturnim i kulturnim normama mogu otežati da ove ekonomije rade zajedno; - pet članica BRIKS-a ima manje od 15% glasačkih prava u Svetskoj banci i finansijskoj instituciji UN-MMF, čime je umanjena njihova finansijska i ekonomska moć; - zemlje BRIKS-a su podeljene oko saradnje sa zapadnim ekonomijama; - izveštaji BRIKS članica sugerišu da se Indija protivi predlogu da se uključi više članova u BRIKS; - ekonomski konflikt između Rusije i Kine je ozbiljna slabost. Rusija kao članica BRIKS-a i ŠOS-a je Kini kao članici istih organizacija blokirala dve glavne ideje: stvaranje Razvojne banke Šangajske organizacije za saradnju (ŠOS) i stvaranje zone slobodne trgovine među članicama ŠOS-a.
--	--

<p>uvoznici nafte od Rusije NR Kina i Indija (Hiche et al., 2024);</p> <ul style="list-style-type: none"> - 35,5% svetske proizvodnje gasa i 53% svetskih rezervi ekonomije BRIKS-a i BRIKS-a plus (Saaida, 2024); - ekonomije BRIKS-a ulažu u istraživanje i razvoj, obrazovanje, infrastrukturu i tehnološki napredak-ovo je prepoznato kao reč kreativna industrija i pojam intelektualni kapital (Kalač et al., 2012); - imamo primer Kine, koja ima najveći broj patenata i tu će biti sedište intelektualnog sveta. 	
<p style="text-align: center;">PRILIKE</p> <ul style="list-style-type: none"> - širenje na nova tržišta i buduće najavljene integracije 30 ekonomija; među njima vrlo skoro Indonezija i Malezija, a u „hodniku“ za ulaz u BRIKS čekaju Kongo (DRK), Čile, Tajland, Vijetnam, Bangladeš, Turska, Venecuela i druge, da se pridruže privredama BRIKS-a i BRIKS-a plus; - 1/3 svetskog geografskog područja ekonomija uključuju BRIKS i BRIKS plus; - sporazum iz 2023. godine potpisan u Pekingu, NR Kina, između Irana i Saudijske Arabije, nekada glavnog saveznika SAD-a putem petrodolarskog sporazuma koji je istekao; - diversifikacija međunarodne trgovine među članicama BRIKS-a i BRIKS-a plus i potencijalnih kandidata; - širenje BRIKS-a ima implikacije na trgovinu energijom, što će omogućiti ovim zemljama da utiču na energetska tržišta i pregovore, stvaranje ujedinjenog tržišta i njihove interese; - očekuje se zamena Mastercarda i Visa kartice kao provajdera plaćanja i postepeno odbijanje SWIFT-a i CXIPS-a u međunarodnim plaćanjima, i formiranje svog sistema međunarodnog plaćanja ekonomija BRIKS-a i BRIKS-a plus i sopstvene valute; 	<p style="text-align: center;">PRETNJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - tenzije, nepostojanje idealnih odnosa, potencijalni sukobi među članicama BRIKS-a i potencijalnim kandidatima BRIKS-a; npr. Indija ima globalne političke aspiracije; - saradnja Indije sa bliskim partnerima: SAD, Japanom, Australijom kao deo kvadrilateralnog bezbednosnog dijaloga i drugim ekonomijama u cilju zaustavljanja uticaja Kine u Indo-Pacifiku; - saradnja ekonomija BRIKS-a sa ekonomijama Zapada; - prisutan je valutni rizik određen ekonomskim vrednostima privreda pojedinačnih valuta ekonomija BRIKS-a; - decenijske inflacije iz prošlosti su potencijalno umanjile vrednost valuta ekonomija BRIKS-a; - geopolitički događaji kao i rat u Ukrajini, nepovoljno utiču na ekonomije BRIKS-a, npr. carinske tarife i objava carinskog rata SAD-a prema NR Kini, predložene carinske tarife EU prema Kini i dr.

- ekonomije treba da povećaju upotrebu valuta koje nisu dolarske - posebno kineskog renminbija, ali i drugih valuta, jer su decenijske frustracije sa američkim dolarom prisutne; - da se motivišu strateški partneri poput Indije da se zalažu za upotrebu valuta koje nisu američki dolar; - Kina nema granicu sa Rusijom - potpuno slobodne granice za međunarodnu trgovinu ove dve ekonomije; - praktičan primer bi bio upotreba iranske platne kartice u Rusiji i obratno, koja se odvija danas.	

Napomena: Šangajska organizacija za saradnju (ŠOS) je transkontinentalni politički, ekonomski, bezbednosni i vojni savez osnovan 1996. godine. Po geografskom obimu, najveća svetska regionalna organizacija koja pokriva 60% površine Evroazije, 40% svetske populacije i doprinosi sa više od 30% globalnom BDP-u (Saha, 2014).

Izvor: Autorski prikaz.

ZAKLJUČAK

Apsolutno evidentan uspon ekonomija BRIKS-a i BRIKS-a plus kroz vreme odjekuje u rečima Helen Keler: „Sami možemo da uradimo tako malo, zajedno možemo da uradimo toliko mnogo.“ Ovo bi bili konkretna preporuka i put ovim ekonomijama BRIKS-a i BRIKS-a plus, danas i u budućnosti. Na osnovu kvantitativnog empirijskog istraživanja trasiran je svetski ekonomski pejzaž za dve grupe ekonomija. Sumirajući implikacije nalaza, vidimo da ekonomije grupe G7 razvijenih zemalja evidentno pokazuju stagnaciju stope privrednog rasta, pad udela u svetskoj populaciji, izraženo ogromno svetsko bogatstvo kroz visinu BDP-a kao rezultat geoeonomskih i političkih uslova iz prošlosti, pad kupovne moći ekonomija BDP-PPP, manjak retkih mineralnih resursa, decenijsku eroziju i nestabilnost američkog dolara kao rezervne valute kroz vreme i dr.

Druga grupa ekonomija, BRIKS i BRIKS plus, iznedrila je Kinu i Indiju. Ove privrede danas su evidentno postale ekonomske sile u svetu. Po paritetu kupovne moći BRIKS je pretekao G7. Privrede BRIKS-a i BRIKS-a plus pokazuju visok privredni rast danas i u perspektivi. Kod ovih ekonomija imamo evidentan demografski potencijal gde prednjači Indija u odnosu na Kinu. Ovim putem demografskog i ekonomskog rasta idu i afričke ekonomije Etiopija, Egipat i Nigerija. U vrhu ovih ekonomija po stopi privrednog rasta i svom ekonomskom potencijalu izbija Indonezija. Ovde treba posebno istaći retke mineralne resurse kojima obiluju ekonomije BRIKS-a i BRIKS-a plus. Ovaj put tranzicije energentima sa neobnovljivih resursa nafte i gasa prelazi se na retke mineralne resurse koji pripadaju ekonomijama BRIKS-a i BRIKS-a plus i ekonomijama u usponu. Istina, i danas glavni izvori energije, nafta i gas, pripadaju ekonomijama BRIKS-a i BRIKS-a plus, gde treba posebno izdvojiti Rusiju, Saudijsku Arabiju i delimično Iran.

Konkretan doprinos u ovoj oblasti na kraju je predstavljen kroz SWOT analizu kao ekonomsko strateški stil ekonomija BRIKS-a i BRIKS-a plus danas i sutra.

LITERATURA

1. Afota, A., Burban, V., Diev, P., Grieco, F., Ibrakene, T., Ishii, K., Lopez-Forero, M., Paul, Q., Sammeth, & F., Valadier, C. (13.02.2024.). Bulletin de la Banque de France, *Expansion of BRICS: what are the potential consequences for the global economy?* 250/2. https://www.banque-france.fr/system/files/2024-02/BDF250-2_BRICS_EN.pdf
2. Bećirović, S., Kalač, B., & Plojović, Š. (2013). The Role of Financial Intermediaries in Equity Markets, *Regional Scientific Conference with International Participation "Effects of Global Risk in Transition Countries"*, 273–278.
3. Biznis & Finansije. (16.06.2024.). *Saudijska Arabija najavila da se dedolarizacija ne može zaustaviti.* <https://bif.rs/2024/06/saudijska-arabija-najavila-da-se-dedolarizacija-ne-moze-zaustaviti/>
4. Chang, M. C., Hu, J. L., & Chang, H. C. (2018). Resource Efficiency and Productivity Changes in the G7 and BRICS Nations. *Polish Journal of Environmental Studies*, 27(6), 2463–2474.
5. Chin, G. T. (2024). The evolution of New Development Bank (NDB): A decade plus in the making. *Global Policy*, 15(2), 368–382.
6. Cochrane, L., & Zaidan, E. (2024). Shifting global dynamics: an empirical analysis of BRICS + expansion and its economic, trade, and military implications in the context of the G7. *Cogent Social Sciences*, 10(1), 1–20.
7. Conte, N., & Lam, S. (24.04.2024.). *Economic Growth Forecasts for G7 and BRICS Countries in 2024.* <https://www.visualcapitalist.com/economic-growth-forecasts-for-g7-and-brics-countries-in-2024/>
8. Eagle, J. (27.07.2023.). *Animated Chart: G7 vs. BRICS by GDP (PPP).* <https://www.visualcapitalist.com/cp/animated-chart-g7-vs-brics-by-gdp-ppp/>
9. Fitch Ratings. (16.05.2023.). *Fitch Revises New Development Bank's Outlook to Stable; Affirms at 'AA'.* <https://www.fitchratings.com/research/sovereigns/fitch-revises-new-development-bank-outlook-to-stable-affirms-at-aa-16-05-2023>
10. France 24. (22.08.2023.). *Size, population, GDP: The BRICS nations in numbers.* <https://www.france24.com/en/business/20230822-size-population-gdp-the-brics-nations-in-numbers>
11. Garcia Herrero, A. (2024). Potential geoeconomic and geopolitical consequences of an expanded BRICS. *EconPol Forum*, 25(1), 5–9.
12. Green, D. (03.09.2023.). *Brics dossier.* <https://unitedworldint.com/31613-brics-dossier-2/>
13. Guillemette, Y., & Turner, D. (July 2018). *The Long View: Scenarios for the World Economy to 2060.* <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/b4f4e03e-en.pdf?expires=1722460250&id=id&accname=guest&checksum=474315C0236C8CBB2DFB62A8A57FBD2E>
14. Gumede, W. (21.08.2023.). *Brics and the bars to dedollarising the world.* <https://www.businesslive.co.za/bd/opinion/2023-08-21-william-gumede-brics-and-the-bars-to-dedollarising-the-world/>

15. Hames, A., Brown, J. R., & Velasquez, V. (01.02.2024.). *Pros and Cons of BRICS ETFs*. <https://www.investopedia.com/brics-effs-pros-and-cons-8548466>
16. Hiche, E., & Roche, C. (14.05.2024.). *The BRICS+: economic alliance or future private club of raw materials?* <https://www.polytechnique-insights.com/en/columns/geopolitics/the-brics-economic-alliance-or-future-private-club-of-raw-materials/>
17. Holtzmann, H. D., Marti, A., Herbert, I., Kothé, M., Klein, C., Dehnert, J., Herzog, S., & Voort, A. (27.03.2024.). *BRICS enlargement - a "non-event" or a stage victory against the West?* <https://www.freiheit.org/latin-america/brics-enlargement-non-event-or-stage-victory-against-west>
18. Kamin, K., & Langhammer, J. R. (2023). From BRICS to BRICS+: Sheer More Members is not a Challenge to G7. *The Economist Voicee*, 20(2), 259–265.
19. Kalač, B., Elfić, E., & Martinović, O. (2012). Nova paradigma ljudskih resursa. *Ekonomski izazovi*, 1(1), 29–39.
20. Kurtović, S., Đurović Todorović, J., & Siljković, B. (2010). Atraktivnost investiranja u zlato kao sigurnu imovinu, *Ekonomski horizonti*, 12(2), 155–171.
21. Marcus, L. (24.08.2023.). *Visualizing the BRICS Expansion in 4 Charts*. <https://www.visualcapitalist.com/visualizing-the-brics-expansion-in-4-charts/>
22. Maihold, G. (2024). Beyond the Status Quo: BRICS+ and the Challenge to the G7. *EconPol Forum*, 25(1), 18–19.
23. Malik, A., & Sah, A. N. (2024). Does FDI Impact the Economic Growth of BRICS Economies? Evidence from Bayesian VAR. *Jornal of risk and financial management*, 17(1), 10, 1–19.
24. [Miljković, M., Vujinović, N., & Dedović, N. \(2023\).](#) Uloga opremljenosti zdravstvenih ustanova kod ljudskih resursa. *Oditor*, Vol. IX, Br. 03/2023, 39–47.
25. Muahumed, M. M., & Gaas, S. (2016). The World Bank and IMF in Developing Countries: Helping or Hindering? *International Journal of African and Asian Studies*, 28, 39–49.
26. Nick, P. (08.02.2024.). *The Impact of BRICS Countries on the Global Economy: 2024 and Beyond*. <https://www.linkedin.com/pulse/impact-brics-countries-global-economy-2024-beyond-nick-patel-mucif>
27. O'Neill, J. (30.11.2001.). *Building Better Global Economic BRICS*. Goldman Sachs. Global Economics Paper, No: 66. <https://www.almendron.com/tribuna/wp-content/uploads/2013/04/build-better-brics.pdf>
28. Petrov, J. (16.07.2024.). *Ruski zvaničnik: U zemljama BRIKS-a se nalazi 72 odsto zaliha retkih zemnih metala*. <https://www.tanjug.rs/ekonomija/svet/100285/ruski-zvanicnik-u-zemljama-briks-a-se-nalazi-72-odsto-zaliha-retkih-zemnih-metala/vest>
29. Press, E., Graaf, T., Lyons, M., Garcia, I. E., Rath, E., & Gibson, B. (2023). *Geopolitics of the Energy Transition Critical Materials*. International Renewable Energy Agency (IRENA). <https://www.irena.org/Digital-Report/Geopolitics-of-the-Energy-Transition-Critical-Materials#acknowledgements>
30. PwC Global. (February 2017). *The world in 2050*. <https://www.pwc.com/gx/en/research-insights/economy/the-world-in-2050.html>
31. Rossill, A. G. (26.01.2024.). *Will BRICS Expansion Finally End Western Economic and Geopolitical Dominance?* <https://www.geopoliticalmonitor.com/will-brics-expansion-finally-end-western-economic-and-geopolitical-dominance/>
32. Richte, W. (29.06.2024.). *Status of US Dollar as Global Reserve Currency: Central Banks Diversify from USD-Assets to Other Currencies and to Gold*. <https://wolfstreet.com/2024/06/29/status-of-us-dollar-as-global-reserve->

- [currency-central-banks-diversify-from-usd-assets-to-other-currencies-and-to-gold/](#)
33. Saaida, M. (05.04.2024). BRICS Plus: de-dollarization and global power shifts in new economic landscap. *BRICS Journal of Economics*, 5(1), 13–33. <https://brics-econ.arphahub.com/article/117828/>
 34. Saha, S. (17.10.2014.). *The future of the Shanghai Cooperation Organisation*. <https://eastasiaforum.org/2014/10/17/the-future-of-the-shanghai-cooperation-organisation/>
 35. Sawal, J. N., & Anjum, R. (2023). BRICS the Major Emerging Economies: Prospects for a Multi-Polar World. *Global International Relations Review*, VI(II), 72–82. <https://www.girrjournal.com/papers/nKODCcCXBd.pdf>
 36. Savage, R., & Goh, B. (10.08.2023.). 'BRICS Bank' Looks to Local Currencies as Russia Sanctions Bite. Reuters. <https://www.reuters.com/business/finance/brics-bank-looks-local-currencies-russia-sanctions-bite-2023-08-10/>
 37. Statista. (15.07.2024.). *BRICS and G7 countries' share of the world's total gross domestic product (GDP) in purchasing power parity (PPP) from 2000 to 2024*. <https://www.statista.com/statistics/1412425/gdp-ppp-share-world-gdp-g7-brics/>
 38. Skenderović, I., Kalač, B., & Bećirović, S. (2014). Zaštita životne sredine i razvoj ekološke svijesti, *Ekonomika*, 60(2), 107–116. <https://www.ekonomika.org.rs/en/PDF/ekonomika/2014/2clanci/11.pdf>
 39. Siljković, B., Denić, N., & Rakić, G. (2017). Environmental and economic assessment the effect of critical mineral of green revolution - Lithium. *Mining and Metallurgy Engineering Bor*, 1–2, 103–114. <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2334-8836/2017/2334-88361702103S.pdf>
 40. TheCenter for Bangladesh and Global Affairs. (04.04.2024.). *Brics vs G7: Some insights*. CBGA Briefs 274/2024. <https://www.cbgabg.org/2024/04/04/brics-vs-g7-some-insights/>
 41. The Tims of India. (08.11.2023.). *Brics+ rising G7 faling: Can India, China and other emerging economies change the world?* Bloomberg. <https://timesofindia.indiatimes.com/india/brics-india-and-china-pm-modi-xi-jinping-brics-vs-g7/articleshow/105053426.cms>
 42. Toussaint, E. (21.04.2024.). *Are the BRICS and their New Development Bank offering alternatives to the World Bank, the IMF and the policies promoted by the traditional imperialist powers?* <https://www.cadtm.org/Are-the-BRICS-and-their-New-Development-Bank-offering-alternatives-to-the-World>
 43. Wendling, J. (22.05.2024.). *The Start of De-Dollarization: China's Gradual Move Away from the USD*. <https://www.visualcapitalist.com/sp/hf02-start-of-de-dollarization-chinas-gradual-move-away-from-the-usd/>
 44. Wilson, D. (01.10.2003.). *Dreaming with BRICs: The Path to 2050*. Goldman Sachs, Global Economics Paper, No: 99. <https://www.goldmansachs.com/intelligence/archive/archive-pdfs/brics-dream.pdf>
 45. Young, V. (20.06.2023.). *BRICS currency: Is it a feasible idea?* <https://www.orfonline.org/expert-speak/brics-currency-is-it-a-feasible-idea>

RESUME

The clear ascent of the BRICS and BRICS plus economies over time echoes Helen Keller's statement: "Alone we can do so little, but together we can do so much." This would serve as a tangible guideline and direction for the BRICS and BRICS plus economies, both in the present and the future. We traced the world economic landscape for two groups of economies, drawing on quantitative empirical research. Summarizing the implications of the findings, we observe that the economies of the G7 group of developed economies evidently show stagnation in the rate of economic growth, a decline in the share of the world population, the enormous world wealth expressed through the height of GDP due to past geo-economic political conditions, a decline in the purchasing power of GDP-PPP economies, a shortage of rare mineral resources, and the erosion and instability of the US dollar as a reserve currency over time. China and India are the outcomes of another set of economies, the BRICS and BRICS Plus. As a result, these economies are now clearly world economic powers. In terms of purchasing power parity, BRICS has overtaken the G7. The BRICS and BRICS plus economies show high economic growth today and in the future. With these economies, we have an evident demographic potential, with India leading the way compared to China. The African economies of Ethiopia, Egypt, and Nigeria are following this path of demographic and economic growth. Moreover, Indonesia is at the top of these economies in terms of economic growth rate and economic potential. We should emphasize the abundance of rare mineral resources in both BRICS and BRICS plus economies. The energy transition path shifts from non-renewable oil and gas resources to rare mineral resources found in the BRICS, BRICS plus, and emerging economies. Indeed, the BRICS and BRICS plus economies still possess the primary energy sources, oil and gas, with Russia, Saudi Arabia, and partially Iran standing out. A concrete contribution in this area is finally presented through a SWOT analysis as an economic strategic style of BRICS and BRICS plus economies today and tomorrow.